

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 419/2017-20

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 12. júna 2017 predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKČIA], zastúpeného advokátkou JUDr. Miroslavou Bobíkovou, Hviezdoslavovo námestie 27, Dolný Kubín, pre namietané porušenie jeho základného práva podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 5 ods. 3 a 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Okresného súdu Ružomberok sp. zn. 8 T 95/2016 z 30. januára 2017 a uznesením Krajského súdu v Žiline sp. zn. 2 Tos 13/2017 z 1. marca 2017 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKČIA] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 20. apríla 2017 doručená sťažnosť [REDAKČIA] (ďalej len „sťažovateľ“), pre namietané porušenie jeho základného práva podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 5 ods. 3 a 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len

„dohovor“) uznesením Okresného súdu Ružomberok sp. zn. 8 T 95/2016 z 30. januára 2017 (ďalej len „uznesenie okresného súdu“) a uznesením Krajského súdu v Žiline sp. zn. 2 Tos 13/2017 z 1. marca 2017 (ďalej len „uznesenie krajského súdu“).

Sťažovateľ v sťažnosti uviedol, že uznesením Okresného riaditeľstva Policajného zboru Ružomberok ČVS: ORP-179/VYS-RK-2016 z 2. mája 2016 bolo proti nemu vznesené obvinenie pre zločin krádeže podľa § 212 ods. 1 a ods. 3 písm. a), b) a ods. 4 písm. b) Trestného zákona. Sťažovateľ bol po vznesení obvinenia vzatý do väzby, pričom príkazom prokurátora Okresnej prokuratúry Ružomberok (ďalej len „okresná prokuratúra“) z 27. júna 2016 bol z väzby prepustený a bol mu nariadený výkon trestu odňatia slobody vo výmere 6 mesiacov nepodmienečne v inej trestnej veci. Po ukončení uvedeného výkonu trestu odňatia slobody bol sťažovateľ uznesením okresného súdu sp. zn. 0 Tp 11/2016 z 5. októbra 2016 podľa § 71 ods. 3 písm. d) Trestného poriadku z dôvodov uvedených v § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku vzatý do väzby. Obžalobu na sťažovateľa podal prokurátor okresnej prokuratúry 10. novembra 2016 pod sp. zn. 2 Pv 135/16/5508 pre zločin krádeže podľa § 212 ods. 1 a ods. 3 písm. b) a ods. 4 písm. b) Trestného zákona s použitím § 138 písm. e) Trestného zákona.

Sťažovateľ 16. januára 2017 podal na okresný súd opätovne žiadosť o nahradenie jeho väzby v zmysle § 81 Trestného poriadku a o uloženie primeraných povinností a obmedzení podľa § 82 Trestného poriadku (ďalej len „žiadosť o nahradenie väzby“). V podanej žiadosti o nahradenie väzby sťažovateľ nespochybnil existenciu dôvodov väzby v zmysle § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku a nepoprel ani spáchanie skutku s výnimkou, že konania sa dopustil vlámaním, ale poukázal na skutočnosť, že nahradenie väzby má prednosť pred jej pokračovaním. Sťažovateľ navrhol zloženie peňažnej kaucie vo výške 20 000 eur a prepustenie z väzby na slobodu, pričom predložil písomné prehlásenie manželky, že je ochotná a schopná zložiť za sťažovateľa peňažnú kauciu. Ďalej uviedol, že je pripravený podrobiť sa povinnosti elektronického monitorovania a súhlasil s nasadením monitorovacieho náramku. Žiadosť o nahradenie väzby bola 18. januára 2017 zaslaná prokurátorovi okresnej prokuratúry, ktorý k nej 18. januára 2017 doručil na okresný súd vyjadrenie. Vyjadrenie prokurátora okresnej prokuratúry nebolo sťažovateľovi doručené.

Okresný súd rozhodol o žiadosti sťažovateľa na nahradenie väzby uznesením tak, že žiadosť o prepustenie z väzby na slobodu zamietol, ako aj jeho žiadosť o nahradenie väzby peňažnou zárukou a žiadosť o nahradenie väzby dohľadom mediačného a probačného úradníka.

Proti uzneseniu okresného súdu podal sťažovateľ sťažnosť ihneď po jeho vyhlásení a písomne ju odôvodnil v podaní z 8. februára 2017.

Krajský súd uznesením podľa ustanovenia § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku sťažnosť sťažovateľa zamietol, ako aj jeho žiadosť o nahradenie väzby peňažnou zárukou a žiadosť o nahradenie väzby dohľadom.

V konaní pred ústavným súdom sťažovateľ namieta v prvom rade skutočnosť, že mu nebolo doručené vyjadrenie prokurátora okresnej prokuratúry z 18. januára 2017 k jeho žiadosti o nahradenie väzby.

V ďalšom sťažovateľ namieta, že účel jeho väzby je možné dosiahnuť aj miernejšími prostriedkami, a to písomným sľubom, dohľadom probačného a mediačného úradníka, peňažnou zárukou vo výške 20 000 eur a zároveň aj využitím technických prostriedkov na monitorovanie jeho pohybu. Podľa jeho názoru vzhľadom na dobu obmedzenia osobnej slobody, na rozsah a druh ponúkaných záruk ide o dostačujúce záruky, ktoré sú adekvátnou protihodnotou uloženej väzby a sú zárukou toho, že sťažovateľ nebude po prepustení na slobodu pokračovať v páchaní trestnej činnosti.

Sťažovateľ uvádza, že *„Napriek reálnym a objektívnym skutočnostiam, ktoré odôvodňovali nahradenie väzby, Okresný súd Ružomberok uznesením ... a Krajský súd Žilina uznesením ... opakovane zamietli žiadosť sťažovateľa, a to opakovane iba z dôvodu jeho predchádzajúcich odsúdení...“*.

Sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd rozhodol o jeho sťažnosti takto:

„1. Základné právo sťažovateľa podľa čl. 5 ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Okresného súdu Ružomberok sp. zn. 8T/95/2016

zo dňa 30. januára 2017 a uznesením Krajského súdu Žilina sp. zn. 2Tos/13/2017 zo dňa 01. marca 2017 bolo porušené.

2. Základné právo sťažovateľa podľa čl. 5 ods. 3 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky uznesením Okresného súdu Ružomberok sp. zn. 8T/95/2016 zo dňa 30. januára 2017 a uznesením Krajského súdu Žilina sp. zn. 2Tos/13/2017 zo dňa 01. marca 2017 bolo porušené.

3. Uznesenie Krajského súdu Žilina sp. zn. 2Tos/13/2017 zo dňa 01. marca 2017 sa zrušuje a vec sa Krajskému súdu Žilina vracia na ďalšie konanie.

4. Krajský súd Žilina a Okresný súd Ružomberok sú povinní spoločne a nerozdielne uhradiť sťažovateľovi trovy konania vo výške 374,81 eur.“

II.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších prepisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každú sťažnosť predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti sťažovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každej sťažnosti ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jej prijatiu na ďalšie konanie.

Z petitu sťažnosti ústavný súd konštatuje, že sťažovateľ namietal porušenie svojho základného práva podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy a práva podľa čl. 5 ods. 3 a 4 dohovoru uznesením okresného súdu a uznesením krajského súdu.

Ústavný súd v prípadoch namietaného porušenia základného práva na osobnú slobodu uvádza, že musí uplatniť určitú revíziu právomoc, avšak bez toho, aby sám hodnotil skutočnosti, ktoré viedli všeobecný súd k tomu, že uprednostnil určité rozhodnutie pred iným. Jeho úlohou ako nezávislého súdneho orgánu ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy) je preskúmať zlučiteľnosť opatrenia, ktorým je jednotlivec pozbavený slobody, s ústavou alebo príslušnou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách,

nie však konať ako všeobecný súd tretej alebo štvrtej inštancie; takéto konanie by bolo porušením obmedzenia, ktoré vyplýva z rozdelenia ústavnej ochrany základných práv alebo slobôd medzi všeobecné súdy a ústavný súd v čl. 127 ods. 1 ústavy (I. ÚS 165/02). Do obsahu právomoci ústavného súdu teda v zásade nepatrí preskúmať postup (hodnotenie) všeobecných súdov, ktorý viedol k záveru o existencii zákonného dôvodu na vzatie do väzby. Tento postup môže preskúmať len opravný súd v riadnom inštančnom postupe, ktorý je uspošobený na preskúmanie obsahu trestného spisu, súvisiacich listín, podaní obvineného a prípadne aj ďalších dôkazov (IV. ÚS 83/03).

1. K namietanému porušeniu sťažovateľom označených článkov ústavy a dohovoru uznesením okresného súdu

Pokiaľ ide o namietané porušenie práv sťažovateľa uznesením okresného súdu, ústavný súd poukazuje na princíp subsidiarity zakotvený v čl. 127 ods. 1 ústavy, obsahom ktorého je pravidlo, že sťažovateľ má právo domáhať sa ochrany základného práva pred ústavným súdom iba v prípade, ak mu túto ochranu nemôže poskytnúť iný súd.

Zmyslom a účelom princípu subsidiarity je to, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale je úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Všeobecné súdy sú primárne zodpovedné aj za dodržiavanie tých práv a základných slobôd, ktoré ústava alebo medzinárodná zmluva dotknutým fyzickým osobám zaručuje. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti ultima ratio inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde (III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05).

Zásada subsidiarity reflektuje okrem iného aj princíp minimalizácie zásahov ústavného súdu do právomoci všeobecných súdov, ktorých rozhodnutia sú v konaní o sťažnosti preskúmané (IV. ÚS 303/04).

Ústavný súd v súlade s princípom subsidiarity svojej právomoci skúmal, či sú splnené podmienky konania pred ním o tej časti sťažnosti sťažovateľa, ktorá smerovala proti uzneseniu okresného súdu, a dospel k záveru, že vzhľadom na princíp subsidiarity vyplývajúci z čl. 127 ústavy je vylúčená právomoc ústavného súdu meritórne konať a rozhodovať o sťažovateľom uplatnených námietkach porušenia jeho označených práv týmto rozhodnutím súdu, pretože preskúmavanie jeho postupu je zverené krajskému súdu ako odvolaciemu súdu. Krajský súd vo veci o podanej sťažnosti sťažovateľa rozhodol uznesením.

Z tohto dôvodu musel ústavný súd odmietnuť tú časť sťažnosti sťažovateľa, ktorá smerovala proti uzneseniu okresného súdu pre nedostatok právomoci.

2. K namietanému porušeniu sťažovateľom označených článkov ústavy a dohovoru uznesením krajského súdu

Vo vzťahu k rozhodovaniu všeobecných súdov vo väzobných veciach je daná právomoc ústavného súdu len na preskúmanie dôvodu a spôsobu obmedzenia osobnej slobody, t. j. či proti osobe, ktorá sa berie do väzby (alebo je vo väzbe), bolo vznesené obvinenie, rozhodnutie o väzbe sa odôvodnilo aj skutkovými okolnosťami, o väzbe rozhodoval súd, obvinený bol do väzby vzatý pre konkrétne skutočnosti, ktoré odôvodňujú obavu vyjadrenú v § 71 ods. 1 písm. a) až c) Trestného poriadku alebo okolnosti uvedené v odseku 2 tohto ustanovenia, a osoba bola vzatá a držaná vo väzbe len na čas dovolený zákonom, resp. konkrétnym rozhodnutím väzobného súdu o predĺžení väzby (II. ÚS 76/02).

V namietanom uznesení krajský súd predovšetkým konštatoval, že u sťažovateľa naďalej trvá reálna obava z následkov predpokladaných v ustanovení upravujúcom dôvody preventívnej väzby. Krajský súd poukázal na bohatú kriminálnu minulosť sťažovateľa, ktorý má v odpise registra trestov 18 záznamov, z toho v troch prípadoch ide o záznamy cudzozemských súdov. Krajský súd konštatoval, že sťažovateľ opakovane pácha majetkové trestné činy, väčšinou spáchané formou vlámania do motorových vozidiel, pričom poukázal

aj na posledné štyri odsúdenia z roku 2015, keď bol sťažovateľ právoplatne uznaný vinným z prečinu krádeže, a ani opakované uložené tresty spojené s obmedzením jeho osobnej slobody neboli pre neho dostatočnými a nevedli ho k náprave. Aj aktuálne bola na sťažovateľa podaná obžaloba pre zločin krádeže, pričom zo spôsobu života sťažovateľa je zistiteľné, že nemá žiadne zábrany k páchaniu majetkovej trestnej činnosti a ostatní sú pred jeho konaním ochránení iba jeho pobytom vo výkone trestu, resp. vo výkone väzby.

Podľa názoru ústavného súdu je odôvodnenie uznesenia krajského súdu ústavnoprávne akceptovateľné, pretože právne závery krajského súdu opierajúce sa o aplikáciu relevantnej právnej úpravy korešpondujú so skutkovými zisteniami, ktoré nie sú výsledkom svojvôle, ale komplexného zhodnotenia všetkých skutkových okolností relevantných pre rozhodovanie o väzobnej otázke.

Na tomto základe ústavný súd pri predbežnom prerokovaní dospel k záveru, že medzi napadnutým uznesením krajského súdu a obsahom sťažovateľom označených článkov ústavy a dohovoru neexistuje taká príčinná súvislosť, na základe ktorej by po prípadnom prijatí tejto časti sťažnosti na ďalšie konanie reálne mohol dospieť k záveru o ich porušení. Ústavný súd preto túto časť sťažnosti sťažovateľa odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

Pokiaľ sťažovateľ v sťažnosti namietal skutočnosť, že mu nebolo doručené vyjadrenie prokurátora okresnej prokuratúry k jeho žiadosti o nahradenie väzby, ústavný súd sa nemohol zaoberať uvedenou sťažovateľovou námietkou, pretože aj judikatúra ústavného súdu ustálila, že právomoc ústavného súdu rozhodovať o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy je založená na princípe subsidiarity.

Z príloh priložených k sťažnosti podanej na ústavný súd nevyplýva, že by sťažovateľ bol námietku nedoručenia vyjadrenia prokurátora okresnej prokuratúry predniesol v konaní pred všeobecnými súdmi.

V nadväznosti na uvedené ústavný súd formuloval aj právny názor, podľa ktorého pokiaľ sťažovateľ v rámci ochrany svojich základných práv a slobôd uplatní v konaní pred ústavným súdom argumentáciu, ktorú mohol predniesť, ale nepredniesol v konaní

pred všeobecnými súdmi, ústavný súd na jej posúdenie nemá právomoc (III. ÚS 135/03, III. ÚS 201/04, IV. ÚS 266/08). Z toho vyplýva, že právomoc ústavného súdu rozhodnúť o určitej námietke sťažovateľa nemožno založiť až jej uplatnením v konaní o sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy v prípade, ak ju sťažovateľ mohol a mal uplatniť v napadnutom konaní, pričom podľa platného právneho poriadku o nej mohol a aj bol povinný meritórne rozhodnúť iný orgán verejnej moci. Preto, ak takáto situácia nastane, treba podľa názoru ústavného súdu sťažnosť v časti týkajúcej sa takejto námietky odmietnuť z dôvodu nedostatku právomoci ústavného súdu (IV. ÚS 284/08, IV. ÚS 340/2013).

Keďže ústavný súd sťažnosť odmietol, bolo bez právneho významu zaoberať sa ďalšími požiadavkami sťažovateľa v nej obsiahnutými.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 12. júna 2017